

Обґрунтування
до проєкту постанови НКРЕКП «Про накладення штрафу на
АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» за порушення Ліцензійних умов з розподілу
електричної енергії»

Відповідно постанови НКРЕКП від 27 грудня 2023 року № 2588 «Про проведення позапланової невиїзної перевірки АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» та посвідчення на проведення позапланової невиїзної перевірки від 29 січня 2024 року № 62, НКРЕКП здійснено позапланову невиїзну перевірку дотримання АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 05396638) (далі – АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО», Товариство, Ліцензіат) вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії та Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 27 грудня 2017 року № 1470 (далі - Ліцензійні умови з розподілу електричної енергії), за період діяльності з **01 лютого 2022 року по 31 січня 2024 року**, за результатами якої складено Акт від 14 лютого 2023 року № 83.

АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» листом від 27.02.2024 № 001-002062 надало до НКРЕКП письмові пояснення та обґрунтування (далі – пояснення Ліцензіата) до Акта позапланової невиїзної перевірки від 14 лютого 2023 року № 83.

Департамент ліцензійного контролю зазначає, що в умовах збройної агресії російської федерації проти України та з метою захисту інформації, яка може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, а також забезпечення стійкої і безпечної роботи енергетичних об'єктів критичної інфраструктури та обмеження обізнаності ворога в інформації щодо їх функціонування, НКРЕКП прийнято постанову від 26.03.2022 № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об'єктів критичної інфраструктури», згідно з якою доступ до будь-якої інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом та яка може ідентифікувати об'єкти критичної інфраструктури або створювати уявлення про потенціал об'єкта в енергосистемі України, підлягає обмеженню.

Так, зазначеним Актом позапланової невиїзної перевірки від 14 лютого 2023 року № 83 встановлено таке:

Відповідно до положень частини першої статті 46 Закону України «Про ринок електричної енергії» оператор системи розподілу, зокрема, **забезпечує комерційний облік** відповідно до цього Закону, правил ринку та кодексу комерційного обліку, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та **виконує інші функції**, передбачені нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

При цьому, положеннями частини третьої статті 46 Закону України «Про ринок електричної енергії» встановлено, що оператор системи розподілу, зокрема, **зобов'язаний надавати учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку** в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, кодексом системи передачі,

кодексом систем розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

Слід зазначити, що відповідно до положень частини першої та другої статті 53 Закону України «Про ринок електричної енергії» **функції адміністратора комерційного обліку (АКО)** покладаються на оператора системи передачі. Адміністратор комерційного обліку на ринку електричної енергії відповідно до правил ринку, кодексу комерційного обліку та інших нормативно-правових актів, зокрема, **отримує від постачальників послуг комерційного обліку (ППКО) дані комерційного обліку електричної енергії**, визначає їхню придатність до використання та забезпечує центральну агрегацію; надає дані комерційного обліку електричної енергії адміністратору розрахунків та іншим учасникам ринку; здійснює інші функції, передбачені правилами ринку та кодексом комерційного обліку.

Водночас слід зазначити, що відповідно до положень пункту 12.4.4 глави 12.4 розділу XII Кодексу комерційного обліку електричної енергії до дати запуску інформаційного обміну між учасниками ринку через Датахаб:

функції АКО з ведення реєстрів ТКО, адміністрування процесів зміни електропостачальника, адміністрування припинення електропостачання та **агрегації даних комерційного обліку** виконують оператори системи за місцем провадження ними господарської діяльності з розподілу/передачі електричної енергії;

оператори системи забезпечують приймання даних комерційного обліку від ППКО (у ролі ОЗД та ОДКО), учасників ринку та/або споживачів, їх обробку, формування, профілювання, **валідацію та передачу для розрахунків на ринку** за рахунок коштів, передбачених у тарифі на розподіл/передачу електричної енергії. Зазначені функції виконуються операторами систем до дати початку їх виконання АКО з урахуванням поетапного запуску функціонування центральної інформаційно-телекомунікаційної платформи Датахаб;

Відповідно до положень пункту 2.2.2 глави 2.2 розділу II Кодексу комерційного обліку електричної енергії АКО виконує, зокрема, **функції отримання від ППКО валідованих даних комерційного обліку**, визначення їх придатності до використання; виконання перевірок повноти інформації, отриманої від ППКО, визначення помилок у даних або випадків відсутності даних; інформування ППКО про стан придатності отриманих даних комерційного обліку та надання вимог щодо повторного надання належних даних для виправлення виявлених помилок; надання сертифікованих даних комерційного обліку електричної енергії адміністратору розрахунків, а також учасникам ринку та іншим заінтересованим сторонам, які пов'язані з певною точкою комерційного обліку (ТКО); **зведення балансу електричної енергії в областях обліку та торгових зонах ринку електричної енергії України**.

Крім того, відповідно до положень пункту 2.2.3 глави 2.2 розділу II Кодексу комерційного обліку електричної енергії **адміністратор комерційного обліку має право вимагати від учасників ринку та ППКО** надання у визначені АКО строки, але не менше як протягом 10 робочих днів, завірених в установленому законодавством порядку копій документів, пояснень та іншої інформації, пов'язаних із забезпеченням комерційного обліку електричної енергії, **необхідних для виконання покладених на АКО функцій**.

Відповідно до положень пункту 1.1.4 глави 1.1 розділу I Кодексу комерційного обліку електричної енергії:

оператор даних комерційного обліку (ОДКО) - функція (роль), яку виконує постачальник послуг комерційного обліку електричної енергії у процесі надання послуг (виконання робіт) із формування та керування даними, зокрема їх обробки, перевірки, валідації, зберігання, архівування та передачі валідованих даних комерційного обліку АКО, учасникам ринку та споживачам;

валідація даних комерційного обліку (валідація даних) – процедура підтвердження постачальником послуг комерційного обліку електричної енергії придатності даних комерційного обліку для подальшої їх обробки АКО;

валідовані дані комерційного обліку (валідовані дані) – набір даних комерційного обліку за встановлений період для точки комерційного обліку після їх валідації (перевірки, оцінки, заміни тощо), що буде використовуватися для подальшої їх обробки АКО;

перевірка даних – процедура перевірки повноти, точності та достовірності результатів вимірювання та даних комерційного обліку.

Положеннями пункту 2.3.1 глави 2.3 розділу II Кодексу комерційного обліку електричної енергії визначено, що постачальники послуг комерційного обліку, зокрема, зобов'язані формувати та передавати АКО, а також іншим учасникам ринку та ППКО **електронні документи з даними комерційного обліку згідно з цим Кодексом**, Правилами ринку та Правилами роздрібного ринку; дотримуватись вимог цього Кодексу та інших нормативно-правових актів і нормативних документів, що регламентують функціонування ринку електричної енергії; **надавати АКО інформацію** та пояснення, а також за дорученням АКО здійснювати заходи щодо вирішення суперечок з питань комерційного обліку електричної енергії.

Так, положеннями пунктів 9.9.1 – 9.9.4 глави 9.9 розділу IX Кодексу комерційного обліку електричної енергії визначено, що **перевірка даних комерційного обліку** здійснюється на рівні ППКО (у ролі ОДКО) після отримання результатів вимірювання та формування даних комерційного обліку.

ППКО (у ролі ОДКО) після отримання від ППКО (у ролі ОЗД) результатів вимірювання з лічильників має провести обробку, **перевірку, валідацію цих даних** та, у разі потреби, їх заміну оціночними даними, а також забезпечити зберігання, архівування, передачу валідованих даних АКО та іншим заінтересованим сторонам, зокрема електропостачальникам, відповідно до вимог цього Кодексу.

ППКО (у ролі ОДКО) повинен здійснити **валідацію сформованих даних комерційного обліку перед тим, як додати ці дані до своїх баз даних комерційного обліку електричної енергії та передати їх АКО**.

Якщо сформовані дані **не проходять валідацію, то вони не вносяться до бази даних комерційного обліку електричної енергії та не передаються АКО**. ППКО (у ролі ОДКО), що здійснює валідацію даних комерційного обліку, має негайно повідомити ППКО (у ролі ОЗД), від якого він їх отримав, про необхідність виправлення виявлених недоліків у даних комерційного обліку в найкоротші терміни. Повідомлення повинне містити інформацію щодо ТКО, дані з яких не пройшли перевірку достовірності, а також про перевірки, що не були пройдени.

Відповідно до положень пункту 2.3.6 глави 2.3 розділу II Кодексу комерційного обліку електричної енергії **ППКО несуть відповідальність** згідно з законодавством України за достовірність даних та інформації в електронних документах, що надаються ними АКО та іншим сторонам, зокрема за складання неправдивих документів, унесення до документів неправдивих відомостей, видачу неправдивих документів, інше підроблення документів, а також за викривлення даних комерційного обліку.

№ п/п	Виявлене порушення	Суть порушення
1	підпункту 29 пункту 2.2 Ліцензійних умов з розподілу електричної енергії	щодо обов'язку ліцензіата надавати учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, а саме:

підпунктом 6 пункту 2.3.1 глави 2.3 Кодексу комерційного обліку електричної енергії, якими встановлено, що ППКО зобов'язані формувати та передавати АКО, а також іншим учасникам ринку та ППКО електронні документи з даними комерційного обліку згідно з цим Кодексом, Правилами ринку та Правилами роздрібного ринку;

До НКРЕКП надійшов лист ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ «УКРЕНЕРГО» (далі – НЕК «УКРЕНЕРГО»), адміністратор комерційного обліку, АКО) від 04.10.2023 № 01/50022 щодо проведення позапланової перевірки АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» у зв'язку з ненаданням у період з 01.01.2022 по 31.12.2022 інформації, яка має надаватись відповідно до положень пункту 6.3 глави 6 розділу X Кодексу системи передачі, затвердженого постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 311 (далі – Кодекс системи передачі), та достовірних даних комерційного обліку електричної енергії.

Комісією з перевірки встановлено, що НЕК «УКРЕНЕРГО», як адміністратор комерційного обліку, листом від 25.05.2023 № 01/25819 звернувся до АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» з наступних питань (мовою документа):

«... У відповідності до п. 4.4.1. Кодексу, для покращення точності ведення комерційного обліку та визначення втрат у мережах відповідні оператори мережі можуть організовувати області та площадки комерційного обліку електричних мереж шляхом створення точок комерційного обліку як на периметрі, так і всередині власних мереж.

Згідно п. 4.4.2. Кодексу, області комерційного обліку створюються для визначення обсягів електричної енергії, які неможливо виміряти безпосередньо, зокрема для визначення втрат електричної енергії в електричних мережах.

Керуючись п.1.1.2 Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 №308 зі змінами, торгова зона - відокремлена зона, визначена оператором системи передачі за погодженням з Регулятором, у якій здійснюється синхронна робота електроустановок.

Звертаємо Вашу увагу на наше попереднє звернення від 29.11.2022 № 01/52942 в якому було зазначено, що у разі роботи електроустановок несинхронно з ОЕС, дані комерційного обліку по відповідним ТКО не можуть бути показані по ТКО, створеним в торговій зоні ОЕС для таких електроустановок.

Разом з тим впродовж останнього часу АКО почав отримувати звернення від деяких ОС щодо підозр в несинхронній роботі з ОЕС деяких електроустановок генерації та перетікань між ОС в несинхронних зонах, без зазначення інформації щодо дати початку такого режиму роботи.

З метою коректного розрахунку балансу торгової зони ОЕС України та відображення в MMS відповідних ДКО, операторам систем, в ролі АТКО необхідно:

1. В співпраці з суміжними операторами систем забезпечити процес формування та документування інформації щодо топології власних мереж в частині статусу їх несинхронної роботи з ОЕС, включно з статусом несинхронної роботи приєднаних до них площадок обліку електростанцій та об'єктів споживачів.

2. Забезпечити постійне інформування АКО, виробників, електропостачальників та ППКО зміни стану синхронної роботи пов'язаних з ними об'єктів та площадок обліку.

3. До 31.05.2023 надати АКО листом інформацію щодо переліку об'єктів виробників, що приєднані до електричних мереж та наразі працюють несинхронно, з зазначенням дати початку такого режиму роботи.».

У відповідь на лист НЕК «УКРЕНЕРГО» від 25.05.2023 № 01/25819, АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» листом від 01.06.2023 № 01-001280 **повідомило адміністратора комерційного обліку** (мовою документа):

«На теперішній час частина Херсонської області, а саме її лівобережна частина, є тимчасово окупованою збройними силами російської федерації. Електричний зв'язок між тимчасово окупованою та деокупованою частиною Херсонської області відсутній, ЛЕП які забезпечували цей зв'язок зруйновані. Чіткої дати виникнення зникнення електричного зв'язку наразі встановити неможливо, але згідно даних ПрАТ «Укргідроенерго» це 00:00 12.11.2022р.

Тимчасово окупована частина Херсонської області межує з тимчасово окупованими частинами Запорізької, Миколаївської областей та АР Крим. На виконання вимог постанови НКРЕКП від 31.05.2022р. № 555, АТ «Херсонобленерго» було сформовано та зареєстровано в НЕК Укренерго додаткову область обліку (62У-MGA-0140-X), що включає у себе окуповану частину Херсонської області, створено віртуальну ТКО між основною та додатковою областю обліку (62ZV76274-19134K) та між додатковими областями обліку суміжних ОСР, а саме:

- 1. АТ «Миколаївобленерго» - 62ZV14833-10107Z.*
- 2. АТ «Запоріжжяобленерго» - 62ZV54760-64169X.*
- 3. АТ «Укрзалізниця» - 62ZV14842-79848M.*

Частина тимчасово окупованої Миколаївської області, що межує з частиною тимчасово окупованою частиною Херсонської області не має електричного зв'язку з деокупованою частиною Миколаївської області. По інформації АТ «Запоріжжяобленерго», частина тимчасово окупованої Запорізької області, що межує з частиною тимчасово окупованою частиною Херсонської області не має електричного зв'язку з деокупованою частиною Запорізької області.

По інформації, якою володіє АТ «Херсонобленерго», тимчасово окупована частина Херсонської області з 04.09.2022р. була заживлена з території тимчасово окупованої АР Крим по ПЛ-330кВ

Таким чином, АТ «Херсонобленерго», спираючись на інформацію наведену вище робить висновок, що усі об'єкти виробників які розташовані тимчасово окупованої частині Херсонської області, а також об'єкти електроенергетики які розташовані на частинах тимчасово окупованих Запорізької та Миколаївської областей працюють несинхронно з ОЕС України починаючи з 00:00 12.11.2022р.».

Разом з цим, комісія з перевірки зазначає, що Товариство листом від 01.06.2023 № 01-001280 також надало до НЕК «УКРЕНЕРГО» перелік об'єктів виробників, які розташовані на території тимчасово окупованої частині Херсонської області із зазначенням назви учасника ринку, СЕС, ВЕС та ЕІС кодів X та ZV типів.

Водночас, АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» листом від 06.12.2023 № 01-006992 надало на запит НКРЕКП перелік виробників з відновлювальних джерел енергії (виробники з ВДЕ), об'єкти генерації яких з 01.01.2022 по 31.12.2022 були розташовані на території ліцензованої діяльності АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО», із зазначенням даних щодо фактичних помісячних обсягів відпуску та споживання електричної енергії відповідними об'єктами генерації (за всіма наявними версіями даних ММС).

Комісією з проведення перевірки за результатами аналізу інформації, зазначеної у листі Товариства від 06.12.2023 № 01-006992, **встановлено** що АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО», **як ПІКО**, протягом 2022 року здійснювало **завантаження в систему управління ринком** (до платформи MMS) **даних комерційного обліку щодо помісячних обсягів відпуску та споживання електричної енергії виробниками з відновлювальних джерел енергії, розташованих на тимчасово неконтрольованій території, та які працювали несинхронно з ОЕС України:**

виявлених недоліків у даних комерційного обліку в найкоротші терміни. Повідомлення повинне містити інформацію щодо ТКО, дані з яких не пройшли перевірку достовірності, а також про перевірки, що не були пройдені.

При цьому у відповідь на лист НЕК «УКРЕНЕРГО» від 25.05.2023 № 01/25819, АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» листом від 01.06.2023 № 01-001280 повідомило, що усі об'єкти виробників які розташовані на тимчасово окупованій частині Херсонської області працюють несинхронно з ОЕС України, та надало перелік об'єктів виробників, які розташовані на території тимчасово окупованої частині Херсонської області із зазначенням назви учасника ринку, СЕС, ВЕС та ЕІС кодів X та ZV типів.

Таким чином, АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» здійснювало завантаження даних, по виробниках, для яких АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» є ППКО які розташовані на тимчасово неконтрольованій території, та які працювали несинхронно з ОЕС України, що в свою чергу не відповідає вимогам пунктів 9.9.2 – 9.9.4 глави 9.9 розділу IX Кодексу комерційного обліку електричної енергії згідно з якими ППКО (у ролі ОДКО) після отримання від ППКО (у ролі ОЗД) результатів вимірювання з лічильників має провести обробку, перевірку, валідацію цих даних та, у разі потреби, їх заміну оціночними даними, а також забезпечити зберігання, архівування, передачу валідованих даних АКО та іншим заінтересованим сторонам, зокрема електропостачальникам, відповідно до вимог цього Кодексу.

ППКО (у ролі ОДКО) повинен здійснити валідацію сформованих даних комерційного обліку перед тим, як додати ці дані до своїх баз даних комерційного обліку електричної енергії та передати їх АКО.

Якщо сформовані дані не проходять валідацію, то вони не вносяться до бази даних комерційного обліку електричної енергії та не передаються АКО. ППКО (у ролі ОДКО), що здійснює валідацію даних комерційного обліку, має негайно повідомити ППКО (у ролі ОЗД), від якого він їх отримав, про необхідність виправлення виявлених недоліків у даних комерційного обліку в найкоротші терміни. Повідомлення повинне містити інформацію щодо ТКО, дані з яких не пройшли перевірку достовірності, а також про перевірки, що не були пройдені.

Крім того, згідно пункту 12.4.4 глави 12.4 розділу XII Кодексу комерційного обліку електричної енергії до дати запуску інформаційного обміну між учасниками ринку через Датахаб оператори системи забезпечують приймання даних комерційного обліку від ППКО (у ролі ОЗД та ОДКО), учасників ринку та/або споживачів, їх обробку, формування, профілювання, валідацію та передачу для розрахунків на ринку за рахунок коштів, передбачених у тарифі на розподіл/передачу електричної енергії. Зазначені функції виконуються операторами систем до дати початку їх виконання АКО з урахуванням поетапного запуску функціонування центральної інформаційно-телекомунікаційної платформи Датахаб.

Враховуючи вищевикладене, надання АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» до АКО даних щодо обсягів відпуску по об'єктах генерації суб'єктів господарювання які, за інформацією АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО», знаходяться (знаходились) на тимчасово окупованій території та працювали в несинхронному з ОЕС України режимі та для яких АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» виступав у ролі ППКО свідчить про недотримання АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» вимоги підпункту 29 пункту 2.2 Ліцензійних умов з розподілу електричної енергії щодо обов'язку ліцензіата надавати учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу, кодексом

комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, а саме пунктів 9.9.2 – 9.9.4 глави 9.9 розділу IX Кодексу комерційного обліку електричної енергії, якими встановлено, що ПШКО (у ролі ОДКО) після отримання від ПШКО (у ролі ОЗД) результатів вимірювання з лічильників має провести обробку, перевірку, валідацію цих даних до їх передачі АКО та іншим заінтересованим сторонам.

ПШКО (у ролі ОДКО) повинен здійснити валідацію сформованих даних комерційного обліку перед тим, як додати ці дані до своїх баз даних комерційного обліку електричної енергії та передати їх АКО.

Якщо сформовані дані не проходять валідацію, то вони не вносяться до бази даних комерційного обліку електричної енергії та не передаються АКО. ПШКО (у ролі ОДКО), що здійснює валідацію даних комерційного обліку, має негайно повідомити ПШКО (у ролі ОЗД), від якого він їх отримав, про необхідність виправлення виявлених недоліків у даних комерційного обліку в найкоротші терміни. Повідомлення повинне містити інформацію щодо ТКО, дані з яких не пройшли перевірку достовірності, а також про перевірки, що не були пройдені.

3	<p>підпункту 29 пункту 2.2 Ліцензійних умов з розподілу електричної енергії</p>	<p>щодо обов'язку ліцензіата надавати учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, а саме:</p>
---	--	---

Відповідно до положень підпунктів 6.3.3, 6.3.5 – 6.3.7 пункту 6.3 глави 6 розділу X Кодексу системи передачі кожний ОСР повинен надавати ОСП структурну інформацію, **пов'язану з областю спостереження**, зокрема, по:

- підстанціях за напругою;
- лініях приєднання підстанцій за напругою;
- трансформаторах на підстанціях за напругою;
- значних Користувачах;
- реакторах і конденсаторах, приєднаних до підстанцій, за напругою;
- генеруючих одиниць із встановленою потужністю 1 МВт та більше.

Кожен ОСР повинен надавати ОСП інформацію щодо підписання (розірвання) договорів про приєднання генеруючих одиниць типу В, С, D до електричних мереж ОСР не пізніше 5 робочих днів з моменту вчинення їх реєстрації.

Кожний ОСР, що має точку приєднання до передавальної мережі, повинен надавати ОСП оновлену структурну інформацію **про елементи області спостереження** – періодично, принаймні кожні півроку.

Кожний ОСР повинен щомісяця надавати ОСП, з розподілом за джерелами первинної енергії, перелік та сумарну генеруючу потужність усіх генеруючих одиниць типу А (з приведенням потужності до напруги 35 кВ та вище підстанцій ОСР відповідно до нормальної схеми мережі), які відповідають вимогам глави 2 розділу III цього Кодексу, і найкращу оцінку сумарної генеруючої потужності генеруючих одиниць типу А, які не відповідають вимогам глави 2 розділу III цього Кодексу, що приєднані до його системи розподілу, разом з відповідною інформацією щодо їхньої частотної характеристики.

Кожний ОСР повинен у режимі реального часу надавати ОСП інформацію, **пов'язану з областю спостереження**, включаючи таке:

- фактична топологія підстанції;
- активна і реактивна потужність через комірку лінії;

активна і реактивна потужність через комірку трансформатора;
вливання активної і реактивної потужності через комірку генеруючого об'єкта;
положення відгалужень трансформаторів, приєднаних до передавальної мережі;
напруги на системах шин;
реактивна потужність через комірки реакторів і конденсаторів;
сукупне вироблення в області спостереження ОСР з розподілом за джерелами первинної енергії (для генеруючих одиниць типу А та В);
вироблення в області спостереження ОСР з розподілом за джерелами первинної енергії по кожній генеруючій одиниці типу С та D;
сукупне споживання в області спостереження ОСР.

Відповідно до положень пункту 1.1.4 глави 1.1 розділу I Кодексу комерційного обліку електричної енергії **область спостереження** – власна система передачі ОСП та відповідні частини систем розподілу та суміжних систем передачі, на яких ОСП здійснює моніторинг та моделювання в режимі реального часу для підтримки операційної безпеки в його області регулювання, включаючи міждержавні лінії.

Водночас, відповідно до положень підпунктів 6.3.1 – 6.3.2 пункту 6.3 глави 6 розділу X Кодексу системи передачі **ОСП повинен визначити область спостереження** приєднаних до системи передачі систем розподілення з точки зору точності та ефективності визначення режимів системи передачі.

У тих випадках, коли розподільна мережа не має безпосереднього приєднання до передавальної мережі, але її електричний вплив вважається суттєвим з точки зору належного представлення поведінки системи, такі розподільні мережі **можуть бути визначені ОСП як частина області спостереження**.

Крім того, положеннями пункту 6.3.4 пункту 6.3 глави 6 розділу X Кодексу системи передачі визначено, що **перелік технічних параметрів та характеристик, а також форми надання інформації для ОСР оприлюднюються на власному вебсайті ОСП в мережі Інтернет**.

Листом НЕК «УКРЕНЕРГО» від 18.10.2023 № 01/53419 зазначено, що ОСР **зобов'язані своєчасно інформувати ОСП про область спостереження** з наданням відповідної інформації. Разом з тим, **ОСР не надавало відповідної інформації до ОСП**.

Комісія з перевірки зазначає, що АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» листом від 06.12.2023 № 01-006992, наданим на запит НКРЕКП від 29.11. 2023 № 12861/14.1.1/7-23 повідомляло, що протягом 2022 – 2023 років Товариством були направлені листи до НЕК «УКРЕНЕРГО», а саме: № 01 - 028719 від 29.11.2022; № 01 - 001280 від 01.06.2023; № 01 - 005361 від 18.10.2023; № 01 - 005893 від 30.10.2023; № 01 - 006906 від 29.11.2023, якими Товариство повідомляло НЕК «УКРЕНЕРГО» стосовно режиму роботи об'єктів, які розташовані на тимчасово окупованій частині Херсонської області.

Разом з цим, комісією з проведення перевірки, за результатом аналізу додатків до листа АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» від 06.12.2023 № 01-006992 **встановлено, що відповідними документами не була надана інформація, надання якої передбачено положеннями підпунктів 6.3.3, 6.3.5 – 6.3.7 пункту 6.3 глави 6 розділу X Кодексу системи передачі**.

Враховуючи вищевикладене, АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» **недотримано вимоги підпункту 29 пункту 2.2 Ліцензійних умов з розподілу електричної енергії щодо обов'язку ліцензіата надавати учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної**

Відповідно до пояснень, наданих Ліцензіатом (мовою документу):

«...АТ «Херсонобленерго» в перевіряємий період здійснювало перевірку та валідацію даних комерційного обліку виробників електричної енергії з «альтернативних» джерел енергії, електрогенеруючі установки яких приєднані до електромережі АТ «Херсонобленерго» на тимчасово окупованій території лівобережної частини Херсонської області, відповідно положень Кодексу комерційного обліку електричної енергії, затвердженого Постановою НКРЕКІІ від 14.03.2018 № 311 (надалі по тексту ККО).

АТ «Херсонобленерго», як ППКО у ролі ОДКО виконувало функції «отримання даних від ОЗД; формування, обробка, перевірка, валідація, зберігання, архівування та передача валідованих даних комерційного обліку АКО, суміжним ОДКО, учасникам ринку та споживачам».

Згідно Кодексу комерційного обліку електричної енергії п. 2.1.7 та умов договорів виробники (ППКО у ролі ОЗД), виконують збір даних комерційного обліку електричної енергії, їх перевірку та передачу ППКО у ролі ОДКО у вигляді макетів 30817, 30917, 30818.

ППКО у ролі ОДКО, АТ «Херсонобленерго», після отримання даних комерційного обліку, проводило їх формування, обробку, перевірку, валідацію, зберігання, архівування та передачу валідованих даних комерційного обліку АКО.

В зв'язку із не врегулювання НЕК Укренерго порядку проведення перевірки даних комерційного обліку, а саме не прийняття «Порядку керування даними комерційного обліку, що визначає процедури перевірки, валідації, агрегації та сертифікації даних комерційного обліку» (п.12.1.2. ККО)) у строки встановлені в ККО (відповідний порядок не прийнято і на сьогоднішній день), АТ «Херсонобленерго», для перевірки обсягів згенерованої (спожитої) електричної енергії об'єктами виробників, які було надано ППКО у ролі ОЗД у вигляді макетів 30817, 30917, 30818, проводиться додаткова перевірка достовірності групи значень вимірювання даних комерційного обліку, на підставі наданих ППКО у ролі операторів збору даних фото підтвердження фактичних даних вимірювань електролічильників встановлених в ТКО. При чому оформлення відповідних щомісячних Актів звірки відпущеної електричної енергії з виробниками електроенергії, АТ «Херсонобленерго» в період окупації не проводило.

В той же час НЕК Укренерго, як адміністратор комерційного обліку (АКО), згідно ст.53 Закону України «Про ринок електричної енергії», отримував від постачальників послуг комерційного обліку дані комерційного обліку електричної енергії, визначав їхню придатність до використання, забезпечував центральну агрегацію та надавав дані комерційного обліку електричної енергії адміністратору розрахунків (АР), іншим учасникам ринку та згідно п.2.2. п.п. 8 Кодексу комерційного обліку електричної енергії забезпечував центральну агрегацію та сертифікацію даних комерційного обліку, що включає в себе процедуру перевірки валідованих даних комерційного обліку.

Щодо питання завантаження АТ «Херсонобленерго», як ППКО (у ролі ОДКО), на платформу MMS НЕК Укренерго даних комерційного обліку по об'єктах виробників ВДЕ, які працювали в несинхронному режимі з ОЕС України повідомляємо наступне.

В зв'язку з тим, що межа між деокупованою правобережною частиною Херсонської області та окупованою лівобережною частиною Херсонської області знаходиться у зоні активних бойових дій, чіткої дати зникнення електричного зв'язку між ними наразі встановити неможливо. Згідно даних комерційного обліку, розпорядником яких є ПрАТ «Укргідроенерго» (ППКО - ТОВ «ТРИОС ГРУП» по перетину ПрАТ «Укргідроенерго» - АТ «Херсонобленерго», це 00:00 12.11.2022р. Дана інформації підтверджується даними комерційного обліку на платформі MMS НЕК Укренерго. Окрім цього, зв'язок між правобережною та лівобережною частиною Херсонської області до початку бойових дій відбувався по ПЛ-35кВ від ПС-330кВ та по ПЛ-35кВ від ПС-150кВ

, інформація щодо дати відсутності зв'язку по цим лініям електропередачі у АТ «Херсонобленерго» відсутня.

Визначення торгової зони, а саме відокремленої зони, у якій здійснюється синхронна робота електроустановок з ОЕС України, не входить до компетенції АТ «Херсонобленерго», згідно п.1.1.2. Правил ринку електричної енергії, затверджених Постановою НКРЕКП від 14.03.2015 № 307, це входить у обов'язок оператора системи передачі (НЕК Укренерго).

Також слід зауважити, що на виконання вимог Постанови НКРЕКП від 31.05.2022р. № 555, АТ «Херсонобленерго» було сформовано та зареєстровано в НЕК Укренерго додаткову область обліку (62У-МГА-0140Т-Х), що включає у себе окуповану частину Херсонської області. Але на даний час на платформі MMS не передбачено формування окремого балансу електричної енергії по основній та додатковим областям обліку (окупованої та деокупованої частини Херсонської області), так як відсутній механізм формування віртуальних ТКО між ОСР та виробниками, ОСР та постачальниками, які розташовані на окупованій частині області. Тобто, навіть враховуючи той факт, що АТ «Херсонобленерго» виконало умови Постанови НКРЕКП від 31.05.2022р. № 555, а саме створила окрему область обліку на тимчасово окупованих територіях, НЕК не вжив заходів щодо реалізації можливості розмежування даних, а тому на території Херсонської області використовує для АТ «Херсонобленерго» одну область обліку, яка включаю усі території області, а отже й формується одні дані.

Так, відповідно до пп. 15 п.2.2.2. ККО АКО (НЕК Укренерго) виконує функції зведення балансу електричної енергії в областях обліку та торгових зонах ринку електричної енергії України. У відповідності до пп. 1.1.2. Правил ринку торгова зона (зона) - відокремлена зона, визначена оператором системи передачі за погодженням | з Регулятором, у якій здійснюється - синхронна робота електроустановок.

Згідно із Постановою НКРЕКП № 1307 від 27.06.2019 року визначено дві відокремлені торгові зони на території України - торгову зону «Острів Буриштинської ТЕС» та торгову зону «ОЕС України» та одну торгову зону «ОЕС України» із включенням до її складу торгової зони «Острів Буриштинської ТЕС» для ізолюваного (острівного) режиму роботи.

Тому на сьогоднішній день, у відповідності до актів НКРЕКП на території Херсонської області діє виключно одна торгова зона, а саме «ОЕС України», а тому НЕК визначає обсяг електричної енергії для Херсонобленерго в загальному як на Лівобережній так і Правобережній частині Херсонщини та ані Регулятором, ані Укренерго не вжито заходів щодо їх розмежування в окремі торгові зони та створення можливості формування даних відокремлено.

АТ «Херсонобленерго», неодноразово зверталось до НЕК Укренерго, щодо інформування про можливе заживлення території Херсонської області починаючи з 04.09.2022р. з території тимчасово окупованої АР Крим (листи від 29.11.2022р. № 01-028719, від 01.06.2023р. № 01-001280), також зверталось щодо отримання порядку визначення несинхронного режиму роботи з ОЕС України та визначення дати початку несинхронного режиму роботи з ОЕС України (листи від 30.10.2023р. № 01-005893, від 29.11.2023р. № 01-006906), відповіді на поставлені питання на даний час від НЕК Укренерго не отримано. Також листами від 21.04.2023р. № 01-000635 та від 04.01.2024р. № 01-000050, АТ «Херсонобленерго» зверталось до НКРЕКП, щодо надання роз'яснень щодо порядку визначення несинхронного режиму роботи з ОЕС України та виконання функцій ППКО, по об'єктам учасників ринку, які розташовані на тимчасово окупованій території, відповіді від НКРЕКП на даний час не отримано. Для остаточного вирішення даного питання, АТ «Херсонобленерго», листами 19.12.2023 № 01-007915, від 04.01.2024 № 01-00052, зверталось до НКРЕКП з заявою про досудового врегулювання спору з НЕК Укренерго з даних питань. За результатами розгляду даних листів, НКРЕКП було направлено вимогу до НЕК Укренерго, щодо надання АТ «Херсонобленерго» офіційним листом відповіді на усі поставлені питання зазначених у листах від 30.10.2023 №01-005893, від 29.11.2023 № 01-006906. АТ «Херсонобленерго»

додатково, спираючись на лист НКРЕКП від 29.12.2023 № 14520/22.3.1/7-23, направило на НЕК Укренерго лист від 30.01.2024р. № 01-001007, щодо надання інформації з питань порядку визначення несинхронного режиму роботи з ОЕС України та визначення дати початку несинхронного режиму роботи з ОЕС України, відповідь на даний час від НЕК Укренерго не отримано.

... Стосовно режиму роботи об'єктів які розташовані на тимчасово окупованій частині Херсонської області, саме АТ «Херсонобленерго», ініціювало проведення нарад з НКРЕКП, НЕК Укренерго, по цьому питанню. Перше проведення наради, яка відбулася влітку 2022 року, під головуванням Члена НКРЕКП Дмитра Коваленко, за адресою м. Київ, вул. Сім'ї Бродських, 19. На нараді був присутній директор з комерційного обліку НЕК Укренерго Карпенко О.В., та інші представники уповноважених органів та учасників ринку. Окрім цього було направлено запит до НКРЕКП, щодо надання роз'яснень стосовно формування даних комерційного обліку по об'єктах учасників ринку електричної енергії, які розташовані на тимчасово окупованій частині Херсонської області (відповідь на даний час не отримано).

За результатами розгляду даного питання, протоколом наради НКРЕКП від 03.07.2023р № 48-п, було вирішено зобов'язати АКО НЕК Укренерго, для електроустановок які працювали (працюють) несинхронно з ОЕС України, забезпечити збереження даних комерційного обліку, які надаються ППКО (у ролі ОДКО) в Датахаб для можливості здійснення подальших розрахунків після деокупації та отримання перевірених даних щодо роботи цих електроустановок.

АТ «Херсонобленерго» в ролі ППКО (ОДКО) згідно Ліцензійних умов та пп. 4 п. 2.5.1 глави ККО та відповідно отриманих роз'яснень НКРЕКП продовжує забезпечувати безвідмовне надання послуг комерційного обліку (у ролі ОДКО) на території своєї ліцензованої діяльності (в т.ч. на тимчасово окупованих територіях Херсонської області).

... Пункт 6.3. на який посилається НКРЕКП встановлює порядок передачі інформації по Області спостереження, яку відповідно підпунктів 6.3.1.-6.3.2 пункту 6.3. глави 6 розділу X Кодексу системи передачі повинен встановити ОСП НЕК Укренерго. Область спостереження, згідно Кодексу системи передачі, це власна система передачі ОСП та відповідні частини систем розподілу та суміжних систем передачі, на яких ОСП здійснює моніторинг та моделювання в режимі реального часу для підтримки операційної безпеки в його області регулювання, включаючи міждержавні лінії. На даний час ОСП жодним документом що стосується частини електричних мереж системи розподілу АТ «Херсонобленерго» по яким ОСП здійснює моніторинг та моделювання в режимі реального часу для підтримки операційної безпеки не встановив. Також на виконання підпунктів 6.3.4. пункту 6.3. глави 6 розділу X Кодексу системи передачі, ОСП не встановив жодних технічних параметрів та характеристик, а також форм надання інформації та не оприлюднив їх на власному веб-сайті ОСП в мережі Інтернет.

АТ «Херсонобленерго» у період з 01.01.2022р. по 31.12.2022р. до початку повномасштабного вторгнення збройних сил російської федерації на територію України, виконувало свої зобов'язання (починаючи з 2017р.), в частині надання інформації по транзитним підстанціям 150кВ та ключовим підстанціям Товариства в режимі реального часу через захищений канал зв'язку (побудованого за допомогою MPLS-мережі Укртелеком) Оператора системи передачі (РДЦ Південного регіону НЕК Укренерго). Під час окупації м. Херсон, а саме з 13.04.2022 обмін телеметричної інформації зупинився, Після чого в телефонному режимі представники РДЦ Південного регіону повідомили про відключення обміну телеметричної інформації між АТ Херсонобленерго та РДЦ Південного регіону в рамках інформаційної безпеки, а саме, що м. Херсон знаходиться в окупації, на даний канал зв'язку Оператора системи передачі (РДЦ Південного регіону НЕК Укренерго) не відновлено.»

Ураховуючи викладене та згідно з Порядком (методикою) визначення розміру штрафів, які накладаються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 29.09.2023 № 1800, Департамент ліцензійного контролю пропонує накласти штраф у розмірі **255 000** (двісті п'ятдесят п'ять тисяч) гривень згідно розрахунку:

Фінальний розмір штрафу відповідно до акту перевірки	15 000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (далі – НМДГ)	255 000 грн
---	--	--------------------

№ Порушення	Тип порушення	Фінальний розмір штрафу, НМДГ	Фінальний розмір штрафу, грн	Максимально допустимий за законодавством розмір штрафу	Початковий розмір штрафу
1	порушення щодо надання послуг та/або взаємодії зі споживачами/ ліцензіатами НКРЕКП /третіми сторонами	5 000,00	85 000,00	1 700 000,00	85 000,00 ¹
2	порушення щодо надання послуг та/або взаємодії зі споживачами/ ліцензіатами НКРЕКП /третіми сторонами	5 000,00	85 000,00	1 700 000,00	85 000,00 ²
3	порушення щодо надання послуг та/або взаємодії зі споживачами/ ліцензіатами НКРЕКП /третіми сторонами	5 000,00	85 000,00	1 700 000,00	85 000,00 ³

Щодо порушень № 1, 2, 3:

^{1,2,3} відповідно до пункту 2.2.4 глави 2 розділу II Порядку (методики) визначення розміру штрафів розраховано початковий розмір штрафу на основі оцінки серйозності та характеру порушення:

максимально допустимий за законодавством розмір штрафу	грн	1 700 000,00
відсоток серйозності порушення	%	5%
коефіцієнт завданої шкоди або додаткової вигоди		1
Початковий розмір штрафу	грн	85 000,00

З огляду на зазначене, пропонуємо прийняти постанову, якою:

Накласти штраф у розмірі 255 000 (двісті п'ятдесят п'ять тисяч) гривень на АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 05396638) за порушення Ліцензійних умов з розподілу електричної енергії.

**Директор Департаменту
ліцензійного контролю**

Ярослав ЗЕЛЕНЮК

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про накладення штрафу на
АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» за
порушення Ліцензійних умов
з розподілу електричної енергії

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у результаті розгляду ____ березня 2024 року на засіданні, яке проводилось у формі відкритого слухання, Акта позапланової невіїзної перевірки від 14 лютого 2023 року № 83, проведеної відповідно до постанови НКРЕКП від 27 грудня 2023 року № 2588 «Про проведення позапланової невіїзної перевірки АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» та на підставі посвідчення на проведення позапланової невіїзної перевірки від 29 січня 2024 року № 62, встановлено, що АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 05396638) порушено підпункт 29 пункту 2.2 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 27 грудня 2017 року № 1470 (далі – Ліцензійні умови з розподілу електричної енергії), у частині надання учасникам ринку інформації, необхідної для виконання ними функцій на ринку, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

Відповідно до статей 17, 19 та 22 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», статті 77 Закону України «Про ринок електричної

енергії» та Порядку (методики) визначення розміру штрафів, які накладаються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 29 вересня 2023 року № 1800, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

Накласти штраф у розмірі 255 000 (двісті п'ятдесят п'ять тисяч) гривень на АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 05396638) за порушення підпункту 29 пункту 2.2 Ліцензійних умов з розподілу електричної енергії у частині надання учасникам ринку інформації, необхідної для виконання ними функцій на ринку, в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

Зазначена сума штрафу має бути сплачена до Державного бюджету України у 30-денний строк з дня одержання копії рішення про накладення штрафу (код бюджетної класифікації 21081100 «Адміністративні штрафи та інші санкції»).

Голова НКРЕКП

Валерій ТАРАСЮК

МП

Копію постанови про накладення штрафу надіслано (отримав)

_____ (дата надіслання, посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка отримала копію постанови)

«__» _____ 20__ року

_____ (підпис)